

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

*Traducere neoficială a variantei engleze a hotărârii,
efectuată de către asociația obștească „Juriștii pentru drepturile omului”*

SECȚIUNEA A PATRA

CAUZA PREPELIȚĂ c. MOLDOVEI

(Cererea nr. 2914/02)

HOTĂRÂRE

STRASBOURG

23 septembrie 2008

DEFINITIVĂ

23/12/2008

Această hotărâre poate fi subiect al revizuirii editoriale.

În cauza Prepeliță c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Patra), întrunită în cadrul unei Camere compuse din:

Nicolas Bratza, *Președinte*,

Lech Garlicki,

Ljiljana Mijović,

David Thór Björgvinsson,

Ján Šikuta,

Päivi Hirvelä,

Mihai Poalelungi, *judecători*,

și Fatoș Aracı, *Grefier adjunct al Secțiunii*,

Deliberând la 2 septembrie 2008 în ședință închisă,

Pronunță următoarea hotărâre, care a fost adoptată la acea dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 2914/02) depusă împotriva Republicii Moldova la Curte, în conformitate cu prevederile articolului 34 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale („Convenția”), de către un cetățean al Republicii Moldova, dl Boris Prepeliță („reclamantul”), la 26 noiembrie 2001.

2. Reclamantul a fost reprezentat de către dl A. Chitic, de la „Juriștii pentru drepturile omului”, o organizație non-guvernamentală cu sediul în Chișinău. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de către Agentul său la acea dată, dl V. Pârlog.

3. Reclamantul a pretins că, prin neexecutarea unei hotărâri judecătorești definitive pronunțată în favoarea sa, a fost încălcat dreptul său la o instanță care să hotărască asupra drepturilor sale cu caracter civil, garantat de articolul 6 al Convenției, și dreptul său la protecția proprietății, garantat de articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție.

4. Cererea a fost repartizată Secțiunii a Patra a Curții (articolul 52 § 1 al Regulamentului Curții). La 19 mai 2004, o Cameră din cadrul acestei Secțiuni a decis să comunice Guvernului cererea. În conformitate cu prevederile articolului 29 § 3 al Convenției, s-a decis ca fondul cererii să fie examinat concomitent cu admisibilitatea acesteia.

ÎN FAPT

I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI

5. Reclamantul s-a născut în anul 1933 și locuiește în Orhei.

6. Faptele cauzei, așa cum au fost prezentate de părți, pot fi rezumate în felul următor.

7. Reclamantul a fost victima deportărilor efectuate de către autoritățile sovietice în anii 1940. În anul 1941, casa familiei sale a fost confiscată de către stat. În anul 1992, Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 1225-XII, care a permis victimelor represiunilor sovietice să revendice proprietățile lor confiscate.

8. În 1998, reclamantul a inițiat proceduri judiciare împotriva consiliului local, solicitând restituirea casei familiei sale. La 27 noiembrie 1998, Judecătoria sectorului Orhei a hotărât în favoarea reclamantului. Ea a confirmat dreptul de proprietate al acestuia asupra casei și a obligat consiliul local să evacueze locatarii casei și să le dea acestora locuință alternativă. Hotărârea a devenit definitivă. Membrul uneia din cele două familii care trebuiau evacuate era invalid de gradul I.

9. Reclamantul a obținut un titlu executoriu pe care executorul nu l-a executat. La 14 martie 2002, reclamantul a expediat o scrisoare executorului Judecătoriei sectorului Orhei, solicitându-i executarea hotărârii din 27 noiembrie 1998. Executorul a răspuns printr-o scrisoare din 3 aprilie 2002, menționând că consiliul local nu dispunea de resurse necesare pentru executarea hotărârii judecătorești.

10. Având în vedere perioada îndelungată de timp în care hotărârea nu a fost executată, la 10 ianuarie 2003, reclamantul a propus consiliului local să-i plătească valoarea bănească a casei, pe care el a estimat-o la acea dată la 80,000 lei moldovenesti (MDL) (aproximativ 5,465 euro (EUR)). Printr-o scrisoare din 28 ianuarie 2003, consiliul a respins propunerea reclamantului, pe motiv că, potrivit registrului bunurilor imobile, valoarea casei era de MDL 15,514.

11. La 20 februarie 2004, consiliul local a informat reclamantul că el a introdus modificări la bugetul său pentru anul 2004 și a prevăzut suma de MDL 80,000 pentru a-i fi plătită lui în schimbul casei. Nu i s-a făcut însă vreo propunere privind plata compensației cu titlu de prejudiciu material sau moral. Reclamantul a refuzat oferta. Ulterior, Institutul republican de cercetări științifice de expertiză judiciară și criminalistică („IREJC”) a evaluat prețul de piață al casei la MDL 81,570 (EUR 5,400). Reclamantul însă a respins și această ofertă.

12. La cererea Guvernului, la 16 iulie 2007, experții Centrului Național de Expertize Judiciare („CNEJ”, pe lângă Ministerul Justiției) au mai

efectuat o evaluare a casei reclamantului. Experții au ajuns la concluzia că valoarea de piață a casei era de MDL 162,000 (EUR 9,674).

13. Potrivit reclamantului, expertul angajat de el nu a avut acces la casă și la documentele cu privire la casă. Din acest motiv, el nu a putut să determine valoarea de piață a casei. La cererea reclamantului, la 16 ianuarie 2008, o agenție imobiliară a confirmat faptul că casele din centrul orașului Orhei valorau între EUR 25,000 și EUR 150,000, iar un metru pătrat de apartament valora EUR 450-500. Chiria lunară a unei case varia între EUR 50 și EUR 100.

14. Hotărârea judecătorească din 27 noiembrie 1998 nu a fost executată nici până în prezent.

II. DREPTUL INTERN RELEVANT

15. Dreptul intern relevant a fost expus în hotărârea *Prodan v. Moldova* (nr. 49806/99, § 31, ECHR 2004-III (extracts)).

ÎN DREPT

16. Reclamantul a pretins că neexecutarea hotărârii judecătorești definitive pronunțată în favoarea sa a încălcat drepturile sale garantate de articolul 6 § 1 al Convenției și articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție.

Articolul 6 § 1 al Convenției, în partea sa relevantă, prevede următoarele:

„1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil ... într-un termen rezonabil ... de către o instanță, ... care va hotărî ... asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil ...”

Articolul 1 al Protocolului nr. 1 prevede următoarele:

„Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru o cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional.

Dispozițiile precedente nu aduc atingere dreptului statelor de a adopta legile pe care le consideră necesare pentru a reglementa folosința bunurilor conform interesului general sau pentru a asigura plata impozitelor ori a altor contribuții, sau a amenzilor.”

I. CEREREA GUVERNULUI PRIVIND SCOATEREA CERERII DE PE ROL ÎN TEMEIUL ARTICOLULUI 37 AL CONVENȚIEI

17. În observațiile sale suplimentare din 30 iulie 2007, Guvernul a formulat o declarație unilaterală similară celei din cauza *Tahsin Acar v. Turkey* (preliminary objection) [GC], nr. 26307/95, ECHR 2003-VI) și a informat Curtea că era gata să recunoască încălcarea drepturilor

reclamantului prevăzute de articolul 6 § 1 al Convenției și articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție ca urmare a neexecutării hotărârii judecătorești definitive pronunțată în favoarea sa. În privința prejudiciului material, Guvernul a propus să-i plătească reclamantului MDL 162,000 (EUR 9,674 la acea dată), care reprezentau valoarea de piață a casei reclamantului (a se vedea paragraful 12 de mai sus). În ceea ce privește prejudiciul moral, Guvernul a propus să acorde reclamantului echivalentul în MDL al sumei de EUR 2,000. O sumă suplimentară de EUR 600 a fost oferită pentru costurile de reprezentare ale reclamantului, și s-a angajat să ramburseze suplimentar toate cheltuielile de comunicare, dacă acestea vor fi confirmate prin chitanțe relevante. Guvernul a chemat Curtea să scoată cererea de pe rol, în conformitate cu articolul 37 al Convenției.

18. Reclamantul nu a fost de acord cu propunerea Guvernului. El s-a referit la faptul că hotărârea pronunțată în favoarea lui prevedea întoarcerea casei familiei sale și că, potrivit legislației naționale, schimbarea modului de executare era posibilă doar cu acordul lui. În orice caz, prețul casei a fost subestimat de către experții care lucrau pentru același angajator ca și Agentul Guvernamental (Ministerul Justiției) și care nu puteau fi considerați complet obiectivi la evaluarea obiectului unui litigiu avut cu statul. Informația de la agenția imobiliară (a se vedea paragraful 13 de mai sus) a confirmat dubiile lui. Reclamantul s-a mai referit la faptul că experții nu au luat în considerație valoarea lotului de teren aferent casei (500 m.p.), precum și venitul ratat (care constituia între EUR 5,400 și EUR 10,800) pe care el l-ar fi putut obține dacă ar fi dat cu chirie casa timp de peste nouă ani, perioadă în care hotărârea judecătorească pronunțată în favoarea lui nu a fost executată. În final, el nu a fost de acord cu suma oferită în calitate de compensație pentru prejudiciul moral suferit, referindu-se la vârsta sa înaintată (75 de ani) și perioada excepțional de lungă de neexecutare. El a pretins EUR 100,000 cu titlu de prejudiciu moral și EUR 1,835 cu titlu de costuri și cheltuieli.

19. Guvernul a contestat calculul reclamantului privind venitul ratat de pe urma posibilei închirieri a casei, deoarece el s-a bazat pe valoarea de piață curentă a imobilului din Orhei, și nu pe prețurile de închiriere. Agenția imobiliară contactată de către reclamant exista doar din anul 2006 și nu putea să ofere informații privind chiria pentru perioada anterioară înființării sale. În baza celor de mai sus, Guvernul a oferit o sumă suplimentară de EUR 4,000 pentru venitul ratat de reclamant pe întreaga perioadă în care el nu a putut închiria casa.

20. Curtea face referire la principiile stabilite în jurisprudența sa (a se vedea, printre altele, *Melnic v. Moldova*, nr. 6923/03, §§ 20-31, 14 noiembrie 2006) privind examinarea declarațiilor unilaterale. Ea reamintește, în special, că „depinde de circumstanțele specifice ale cauzei dacă declarația unilaterală oferă o bază suficientă pentru a constata că

respectarea drepturilor omului garantate prin Convenție nu cere Curții continuarea examinării cauzei (articolul 37 § 1 *in fine*)”.

21. În ceea ce privește faptul dacă scoaterea acestei cereri de pe rol în baza declarației unilaterale făcute de către Guvern este cuvenită, Curtea notează, în primul rând, că reclamantul s-a plâns în principal de neexecutarea hotărârii judecătorești definitive din 27 noiembrie 1998 pronunțată în favoarea sa, prin care lui i s-a acordat casa familiei sale. Guvernul a fost de acord că a avut loc violarea articolului 6 § 1 al Convenției și a articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție din cauza neexecutării hotărârii judecătorești pronunțate în favoarea reclamantului.

22. De asemenea, din cauza dificultății în găsirea locuinței alternative pentru una din familiile care locuiau în casă și care avea nevoie de condiții speciale, Guvernul s-a oferit să plătească reclamantului valoarea bănească a casei. Curtea consideră că o asemenea soluție poate, în principiu, constitui o bază acceptabilă pentru soluționarea acestei cereri, având, de asemenea, în vedere faptul că însuși reclamantul a propus această soluție (a se vedea paragraful 10 de mai sus).

23. Curtea însă notează că există un dezacord semnificativ între părți în ceea ce privește valoarea de piață a casei acordate reclamantului. Curtea consideră că dubiile reclamantului privind independența CNEJ (a se vedea paragraful 12 de mai sus) nu sunt fără fundament, având în vedere că centrul de experți se supune Ministerului Justiției și că statul este parte în aceste proceduri. Mai mult, respingând argumentele reclamantului privind venitul ratat din neînchirierea casei, Guvernul nu a pus la îndoială veridicitatea informației prezentate de către agenția imobiliară privind valoarea de piață a imobilului în Orhei (a se vedea paragraful 19 de mai sus). Faptul că CNEJ nu a inclus în calculele sale valoarea lotului de teren aferent casei sprijină opinia Curții că reclamantului nu i s-au oferit compensații suficiente.

24. Bazându-se pe faptele și motivele expuse mai sus, Curtea constată că Guvernul nu a prezentat informații care ar oferi o bază suficientă pentru a constata că respectarea drepturilor omului garantate prin Convenție și Protocoloalele sale nu cere Curții continuarea examinării cererii (a se vedea, pentru o soluție diferită, *Akman v. Turkey* (striking out), nr. 37453/97, §§ 23-24, ECHR 2001-VI).

25. În aceste împrejurări, Curtea respinge cererea Guvernului privind scoaterea cererii de pe rol în temeiul articolului 37 al Convenției și, prin urmare, va trece la examinarea admisibilității și fondului cererii.

II. ADMISIBILITATEA PRETENȚIILOR

26. Reclamantul a pretins că dreptul său la un proces echitabil, garantat de articolul 6 § 1 al Convenției, a fost încălcat prin neexecutarea hotărârii judecătorești definitive pronunțată în favoarea sa. De asemenea, el a pretins

încălcarea dreptului său garantat de articolul 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție ca urmare a aceleiași neexecutări.

27. Curtea consideră că pretențiile reclamantului formulate în temeiul articolului 6 § 1 al Convenției și al articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție ridică chestiuni de fapt și de drept care sunt suficient de serioase încât determinarea lor să depindă de o examinare a fondului. Niciun temei pentru declararea lor inadmisibile nu a fost stabilit. Prin urmare, Curtea declară aceste pretenții admisibile. În conformitate cu decizia sa de a aplica articolul 29 § 3 al Convenției (a se vedea paragraful 4 de mai sus), Curtea va examina imediat fondul acestor pretenții.

III. PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 6 § 1 AL CONVENȚIEI ȘI A ARTICOLULUI 1 AL PROTOCOLULUI NR. 1 LA CONVENȚIE ÎN PRIVINȚA NEEEXECUTĂRII HOTĂRÂRII JUDECĂTOREȘTI DEFINITIVE DIN 27 NOIEMBRIE 1998

28. Reclamantul a pretins încălcarea drepturilor sale garantate de articolele de mai sus ca urmare a neexecutării hotărârii judecătorești definitive pronunțată în favoarea sa.

29. Curtea a constatat violări ale articolului 6 § 1 al Convenției și ale articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție în numeroase cauze privind întârzierea în executarea hotărârilor judecătorești definitive (a se vedea, printre altele, *Prodan v. Moldova*, citată mai sus, și *Lupacescu and Others v. Moldova*, nr. 3417/02, 5994/02, 28365/02, 5742/03, 8693/03, 31976/03, 13681/03 și 32759/03, 21 martie 2006).

30. Prin urmare, din motivele expuse în hotărârile de mai sus, Curtea constată că neexecutarea hotărârii judecătorești din 27 noiembrie 1998 într-un termen rezonabil constituie o violare a articolului 6 § 1 al Convenției și a articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție.

IV. APLICAREA ARTICOLULUI 41 AL CONVENȚIEI

31. Articolul 41 al Convenției prevede următoarele:

„Dacă Curtea declară că a avut loc o violare a Convenției sau a protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înantelor Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei violări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

A. Prejudiciul material

32. Reclamantul a solicitat restituirea casei sale în conformitate cu hotărârea judecătorească definitivă din 27 noiembrie 1998. În răspunsul la declarația unilaterală a Guvernului, el s-a bazat pe informația obținută de la

o agenție imobiliară privind valoarea caselor din Orhei, care varia între EUR 25,000 și EUR 150,000, și s-a referit la lotul de teren aferent casei, fără însă a specifica valoarea lui de piață. El a mai pretins venitul ratat pe care l-ar fi obținut dacă închiria casa timp de peste nouă ani, având în vedere că hotărârea judecătorească pronunțată în favoarea lui a devenit definitivă.

33. Guvernul a susținut că, din cauza nevoilor speciale care rezultau din gradul de invaliditate, era dificil de a găsi o locuință alternativă potrivită pentru una din familiile care urma să fie evacuată din casa reclamantului. Mai mult, însuși reclamantul era inițial gata să accepte suma de MDL 80,000 în schimbul casei, însă mai târziu a refuzat această ofertă.

34. Curtea consideră că reclamantul a suferit un prejudiciu material ca rezultat al neexecutării hotărârii judecătorești definitive pronunțată în favoarea lui. Ea notează că, potrivit acestei hotărâri, reclamantul trebuia să obțină casa părinților lui. Curtea consideră că casa și terenul aferent urmează a fi transmise reclamantului, fără posesia cuiva, în termen de trei luni de la data la care această hotărâre va deveni definitivă. Curtea acceptă că acest lucru ar putea fi dificil, având în vedere necesitatea de a găsi o locuință potrivită pentru una din familiile care locuiesc în casă. În acest caz, și având în vedere materialele ce i-au fost prezentate (a se vedea paragraful 23 de mai sus), Guvernul ar urma să plătească reclamantului, în aceleași trei luni, EUR 25,000 în schimbul casei și terenului aferent acesteia.

35. De asemenea, Curtea acordă suma de EUR 4,500 pentru a compensa reclamantului venitul ratat.

B. Prejudiciul moral

36. Reclamantul a pretins EUR 100,000 cu titlu de prejudiciu moral, referindu-se la vârsta sa înaintată și perioada îndelungată în care el nu s-a putut folosi de casa părinților săi.

37. Guvernul nu a fost de acord și s-a referit la impedimentele obiective în executarea hotărârii, precum și la refuzul reclamantului de a accepta suma pe care el însuși inițial a solicitat-o. În orice caz, suma pretinsă este excesivă comparativ cu sumele acordate în alte cauze similare examinate de Curte.

38. Curtea consideră că reclamantului trebuia să-i fi fost cauzat un prejudiciu moral ca urmare a neexecutării hotărârii judecătorești din 27 noiembrie 1998 timp de peste nouă ani. Hotărând în mod echitabil, ea acordă reclamantului suma de EUR 3,000 cu acest titlu.

C. Costuri și cheltuieli

39. Reclamantul a pretins EUR 1,835 cu titlu de costuri de reprezentare. El a prezentat copia contractului privind reprezentarea sa în fața Curții încheiat cu cei doi avocați ai săi.

40. Guvernul a considerat suma pretinsă excesivă.

41. Curtea reamintește că pentru ca costurile și cheltuielile să fie rambursate în temeiul articolului 41, trebuie stabilit faptul dacă ele au fost realmente angajate, necesare și rezonabile ca mărime (a se vedea, spre exemplu, *Amihalachioaie v. Moldova*, nr. 60115/00, § 47, ECHR 2004-III).

42. Curtea notează că, chiar dacă cauza este de natură repetitivă, reprezentanții reclamantului au prezentat observații privind admisibilitatea și fondul cererii și observații suplimentare ca răspuns la declarația unilaterală a Guvernului. Ea decide să acorde reclamantului EUR 1,200 cu titlu de costuri de reprezentare.

D. Dobânda de întârziere

43. Curtea consideră că este corespunzător ca dobânda de întârziere să fie calculată în funcție de rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană, la care vor fi adăugate trei procente.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, ÎN UNANIMITATE,

1. *Respinge* cererea Guvernului privind scoaterea cererii de pe rol;
2. *Declară* cererea admisibilă;
3. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 6 § 1 al Convenției;
4. *Hotărăște* că a avut loc o violare a articolului 1 al Protocolului nr. 1 la Convenție;
5. *Hotărăște*
 - (a) că statul pârât trebuie să întoarcă reclamantului, în termen de trei luni de la data la care hotărârea devine definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 al Convenției, casa și terenul aferent acesteia. În cazul nerestituirii, statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în schimbul casei și a terenului aferent acesteia, în același termen de trei luni, EUR 25,000 (douăzeci și cinci mii euro), care să fie convertiți în valuta națională a statului pârât conform ratei aplicabile la data executării hotărârii, plus orice taxă care poate fi percepută;
 - (b) că statul pârât trebuie să plătească reclamantului, în același termen de trei luni, următoarele sume care să fie convertite în valuta națională a statului pârât conform ratei aplicabile la data executării:
 - (i) EUR 4,500 (patru mii cinci sute de euro) cu titlu de prejudiciu material;

- (ii) EUR 3,000 (trei mii de euro) cu titlu de prejudiciu moral, plus orice taxă care poate fi percepută;
 - (iii) EUR 1,200 (o mie două sute de euro) cu titlu de costuri și cheltuieli, plus orice taxă care poate fi percepută de la reclamant;
 - (c) că, de la expirarea celor trei luni menționate mai sus până la executarea hotărârii, urmează să fie plătită o dobândă la sumele de mai sus egală cu rata minimă a dobânzii la creditele acordate de Banca Centrală Europeană pe parcursul perioadei de întârziere, plus trei procente;
6. *Respinge* restul pretențiilor reclamantului cu privire la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba engleză și comunicată în scris la 23 septembrie 2008, în conformitate cu articolul 77 §§ 2 și 3 al Regulamentului Curții.

Fatoş Aracı
Grefier adjunt

Nicolas Bratza
Președinte